

Karacadağ Kalkınma Ajansı Tarafından
Finanse Edilen Şanlıurfa Kültürel Mirasın
Tanıtımı Projesi Kapsamında Yaptırılmıştır

HALEPLİBAHÇE MOZAİK MÜZESİ

www.portalurfa.com

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM
MÜDÜRLÜĞÜ

HOME

Şanlıurfa © 2015

Şanlıurfa, "Mozaikler Şehri"dir. Büyük İskender'in istilasından sonra onun komutanlarından Seleukos Nichator I tarafından Urfa'da eski bir yerleşim üzerine Grek kültür ve sanatına uygun olarak MÖ 312- MÖ 132 yılları arasında Seleukos Hanedanlığı kurulur. Yeni kurulan şehre İskender'in doğduğu kentin adı verilir. Yani Edessa Kenti. Edessa kentinde kültür ve sanat doruk noktasına ulaşmıştır. Edessa Krallığı, Urfa ve mozaik tarihi açısından büyük önem taşır. Urfa'da mozaik geleneği, MÖ 132-MS 244 yılları arasında hüküm süren Osrhoene Krallığı döneminde yerel bir üslupla arkasından Roma döneminde doğulu bir tarzda devam etmiştir.

Haleplibahçe Mozaik Müzesi

Bu antik kentin sınırları içerisindeki Haleplibahçe'de, 2007 yılında yapılan kazılarda, bir saray yapısı içinde günümüzden 3.000 yıl önce Egeden, Karadeniz'e ve Anadolu'nun içlerine uzanan kültür havzasında, erkek egemenliğine karşı savaşan Amazon kadınlarının av sahnesi mozaïği ve birçok farklı mozaik bulundu. Apollon ve Artemis Tapınağı, İzmir, Efes, Sinop, Samsun İli 'ne bağlı Terme Çayı yanında kurulan Themiscyria gibi yerleşimler Amazon Kraliçeleri tarafından kurulmuştur. Haleplibahçe Mozaiklerinin en önemli özelliği "Savaşçı Amazon Kraliçelerinin İsimleriyle Beraber Mozaïğe Resmedilmiş Dünyadaki Tek Örneği" olmasıdır.

Saray yapısının girişinde; Truva Savaşı'nın kahramanlarından Aşil (Akileus) mozaïği sizi karşılar. Aşil'in hayat hikâyesini konu alan taban mozaïği, Şanlıurfa Müzesi arkeologları tarafından ortaya çıkarılmıştır.

Akileus Mozaïği

Saray yapısında çok sayıda mozaik bulunmuştur. Bunlar arasında en önemlilerinden biri binanın koruyucu tanrısı olarak kabul edilen Ktisis (Ktiscic) Mozaïğidir.

Ktiscic Mozaïği

Ktisis Mozaïğinden sonra sizi eşsiz Amazon Mozaikleri karşılar. Ana sahnenin sağ alt köşesinde adının yazıldığı bölüm korunamadığı için Penthesileia (Pentesileya) olduğu tahmin edilen Amazon Kraliçesi şaha kalkmış süslü bir at üzerinde, yayını germiş, geriye dönük vaziyette, ne olduğu belirlenemeyen vahşi bir hayvana okunu fırlatmak üzeredir. Önünde ise daha önce okla vurduğu leopar acısında kıvranmaktadır.

Savaşçı Amazon Kraliçesi Penthesileia

Ana sahnenin sağ üst bölümünde Antiope adlı Amazon Kraliçesi, elinde labris diye bilinen iki ağızlı balta ile av sahnesine katılmakta, ayı olduğu düşünülen hayvanla burun buruna gelmektedir. Halikarnas Balıkçısına göre iki ağızlı balta Anadolu'nun simgesidir.

Savaşçı Amazon Kraliçesi Antiope

Ana sahnenin sol üst bölümünde Amazon Kraliçesi Hippolyte (Hipplüte), elindeki kılıcı bir panterin boynuna saplamakta, köpeklerinden biri pantere, diğer köpeği ise kanatları açık vahşi devekuşuna saldırmaktadır. Daha önce kılıcıyla yaraladığı aslan ise Hippolyte (Hipplüte)'den uzaklaşmaktadır. Bu av sahnesinde leoparın ve aslanın korkusu, acı çekme hali, akan kanları ve gölgeleri başarıyla resmedilmiştir.

Savaşçı Amazon Kraliçesi Hippolyte

Ana sahnenin sol alt bölümünde Melanipe (Melanipe) at sırtında elindeki mızrağı bir aslana saplamakta, köpeği ise aslana saldırmaktadır. Bu sahnenin sağında kırmızı meyveli bir ağacın yanında kaya parçası üzerine tünemiş bir keklik başını geriye çevirmiş, olup bitenleri izlemektedir.

Savaşçı Amazon Kraliçesi Melanipe

Av sahnesi mozaiğinin kenar bordürlerinde, geometrik motifler, bitkisel desenler, güvercin, kanatsız eros, sincap, ördek, keklik, ceylan ve tazi figürleri bulunmaktadır. Mozaiği çevreleyen bordürün köşelerinde ise "Edessa Güzeli" diye kamuoyuna yansıyan, maska yer verilmiştir.

Edessa Güzeli

Mozaik müzemizde sergilenen çeşitli mozaiklerden biri ise Orfeus (Orpheus) Mozağıdır. Yapılan araştırmalara göre; MS 194 yılına tarihlenen "Orpheus Mozağı"nın 1998'de Şanlıurfa'dan götürüldüğü belirlenmiştir. Amerika'nın Dallas Eyaletinde olduğu tespit edilen mozaik, Kültür ve Turizm Bakanlığının girişimleri ile 2012 yılında Türkiye'ye getirilerek önce İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne daha sonra Haleplibahçe'de yapımı tamamlanan Haleplibahçe Mozaik Müzesi'ne yerleştirilmiştir.

Orpheus Mozağı

Haleplibahçede yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan ve Roma dönemine tarihlenen yerden ısıtmalı hamam da alanın nedenli önemli bir yerleşim yeri olduğunu gözler önüne sermektedir. Tüm bu özelliklerinden dolayı Kültür ve Turizm Bakanlığı, Haleplibahçe'de iki adet müze yapılmasına karar vermiştir. Yeni Şanlıurfa Müzesi ve mozaikler için yapılan Haleplibahçe Mozaik Müzesi 24 Mayıs 2015 tarihinde hizmete girmiştir.

Fotoğraflar: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şanlıurfa Müze Müdürlüğü Arşivi, Gülcan Acar

Yapım:

